

Vroege psychotische stoornissen

Een psychotische stoornis is een psychiatrisch ziektebeeld dat onder meer gekenmerkt wordt door perioden waarin de werkelijkheidsbeleving ernstig gestoord is. Patiënten met een psychotische stoornis hebben last van wanen, hallucinaties, onsamenhangende spraak, ernstig chaotisch gedrag, vervlakking van de emoties, verlies van initiatief of verlies van interesse of plezier. Volgens recente inzichten ligt aan de aandoening een verstoring van de normale ontwikkeling van de hersenen ten grondslag.

Psychotische verschijnselen beginnen veelal rondom het twintigste levensjaar en zijn daarmee typisch een ziekte van de jonge leeftijdsfase, op het grensvlak van jeugd- en volwassenenpsychiatrie.

Een opvallend kenmerk van psychotische stoornissen is dat de patiënt zich zelf veelal slecht bewust is van de aandoening. Hierdoor stelt hij het zoeken van hulp vaak uit. Niet zelden worden patiënten in verwaarloosde of verwarde toestand gedwongen opgenomen of hiertoe door familieleden aangespoord. Vergeleken met de lichamelijke geneeskunde en ook met andere psychiatrische aandoeningen is bij deze patiënten dus relatief veel aandacht nodig voor: organisatorische aspecten omtrent toeleiding naar de zorg (inclusief samenwerking met andere hulpverleners in zogeheten 'ketenzorg'), en het verwerven van een behandelrelatie.

Vanwege de jonge leeftijd van de patiënten met psychotische stoornissen is ook specifieke aandacht nodig voor sociaal-maatschappelijke problemen op het gebied van werk en scholing.

Zorgaanbod

Het zorgaanbod in het Erasmus MC omvat een klinische afdeling bestaande uit 14 gesloten en 13 open bedden. Deze afdeling is volledig toegerust voor acute, opnames, inclusief de mogelijkheid van gedwongen opname.

Met onze partners in de regio zijn afspraken gemaakt over de toeleiding en vervolgzorg van psychotische patiënten. Binnen deze afspraken is onze afdeling de eerst aangewezen plek voor opnames ten behoeve van diagnostiek en behandeling van patiënten met een eerste psychose in de regio groot-Rijnmond. Verder zijn er 12 plaatsen voor een dagbehandeling van drie maanden voor voortgezette behandeling en begeleiding. We besteden dan vooral aandacht aan maatschappelijk re-integratie. De dagbehandeling wordt uitgevoerd in samenwerking met Riagg Rijnmond.

Onze polikliniek biedt de mogelijkheid voor diagnostische poliklinische screening van psychotische patiënten met behulp van een 'diagnostische zorgstraat' die in samenwerking met het Academisch Medisch Centrum Amsterdam is opgezet. Voor een beperkt aantal patiënten (maximaal 60) bestaat er de mogelijkheid gedurende ten hoogste drie jaar intensieve ambulante begeleiding te krijgen van gespecialiseerde senior verpleegkundigen. Deze sociaal-psychiatrische verpleegkundigen hebben een aanvullende cursus in Australië gevolgd en nemen deel aan netwerkbijeenkomsten.

Diagnostiek

Op de (poli)kliniek wordt de diagnose gesteld aan de hand van uitvoerige gesprekken met de patiënt en diens naasten, onderzoek door de arts en de psychiater en zo nodig tests door een psycholoog. Diagnostiek vindt zo nodig plaats via de 'diagnostische zorgstraat', die in samenwerking met het Academisch Medisch Centrum Amsterdam is opgezet. In de kliniek is intensieve

observatie van de patiënt mogelijk. Als dit nodig is brengen we bezoeken aan de thuissituatie om het dagelijks niveau van functioneren te beoordelen. Ook kunnen alle binnen het Erasmus MC aanwezige medische specialismen bij de diagnostiek betrokken worden, en is er de mogelijkheid voor geavanceerd beeldvormend onderzoek of klinisch-chemische diagnostiek. Onze afdeling is daardoor bij uitstek geschikt voor patiënten met psychotische stoornissen bij wie een lichamelijke (somatische) afwijking verondersteld wordt of aanwezig is, ook al is de patiënt zeer onrustig (geagiteerd).

Behandeling

De patiënt krijgt medicamenteuze behandeling met antipsychotica, cognitieve gedragstherapie en voorlichting voor de patiënt zelf en de naaste familie. Het doel van de voorlichting is verzelfstandiging van de patiënt in de omgang met de aandoening. Ook is er begeleiding met cursussen gericht op wonen, werk en scholing en het vergroten van sociale vaardigheden. Al deze interventies zijn 'evidence based', dat wil zeggen wetenschappelijk onderbouwd. Verder biedt onze kliniek specifieke interventies gericht op vermindering van onrust (agitatie) en agressie in de vorm van verpleegkundige begeleiding of afgezonderde verpleging.

Betrokken disciplines

Op de afdeling werken psychiaters, artsen in opleiding tot psychiater, psychologen, psychotherapeuten, verpleegkundigen, maatschappelijk werkers, sociaalpsychiatrisch verpleegkundigen, psychomotorische therapeuten, creatieve therapeuten, activiteitenbegeleiders en afdelingsassistentes. Voor onderzoek en behandeling van lichamelijke ziekten kan de afdeling alle academische medische specialisten in consult vragen en uitgebreid aanvullend onderzoek doen. Dit garandeert een optimale lichamelijke diagnostiek en behandeling van onze patiënten.

Wetenschappelijk onderzoek

Onze afdeling verricht wetenschappelijk onderzoek, zowel zelfstandig als in samenwerking met anderen. Belangrijk is deelname van onze afdeling in het grote Genetic Risk and Outcome in Psychosis (GROUP) onderzoek (www.group-project.nl). Medewerkers van de afdeling zijn ook actief in diverse platforms en netwerken op het gebied van psychose en nemen deel aan (inter)nationale congressen.

De zorglijn vervult een rol als kenniscentrum op het gebied van psychotische stoornissen binnen de regio.

Contact

Afdeling Psychiatrie, Erasmus MC
Dp gebouw
P1 Zorglijn psychotische stoornissen
's-Gravendijkwal 230, 3015 CE Rotterdam
Telefoon: 010 – 7033654

Website/ meer informatie

www.erasmusmc.nl/psychiatrie/patientenzorg/p1

Patiëntenverenigingen

Anoiksis, een patiëntenvereniging voor mensen met schizofrenie of andere psychotische stoornissen: www.anoiksis.nl